

Danskerne drukner i ansvar

Kristeligt Dagblad | 26.07.2013 | Side 1 | 604 ord | Artikel-id: e3e4fb1c | Original artikel

Ny forskning peger på, at de traditionelle borgerpligter er erstattet af et ubegrænset hyperansvar, som både risikerer at skabe stress og ansvarsforflygtigelse

af MORTEN MIKKELSEN

Engang var forældres forpligtelse over for skolen, at børnene mødte til tiden og havde madpakke med. I dag er der et ubegrænset ansvar for at bakke skolen op, stimulere sit eget barns læring og medvirke til, at også kammeraterne trives.

Engang var lønmodtageres forpligtelse på jobbet præciseret i en arbejdsbeskrivelse, og når opgaverne var udført, havde man fri. I dag er arbejde uden begrænsning af tid og sted, og mange har selv ansvar for at definere det.

Engang var naboers forpligtelse, at man hilste på hinanden, gav en hjælpende hånd og måske udlånte en kop sukker.

I dag er det spørgsmålet, om naboskabet overhovedet kan få plads i den myriade af ansvar, det moderne menneske er underlagt.

Det siger Niels Åkerstrøm Andersen, professor ved Institut for Ledelse, Politik og Filosofi ved CBS Handelshøjskolen i København. I samarbejde med sin kone, lektor Hanne Knudsen fra DPU Aarhus Universitet, har han netop fået offentliggjort en forskningsartikel i det internationale tidsskrift Journal of Education Policy, som analyserer, hvad forskerne kalder et historisk skifte fra pligt til hyperansvar.

"I løbet af de seneste 20 år har vi fået et nyt ansvarsbegreb.

Vi får ikke længere tildelt et ansvar, som er begrænset og konkret. Vi forventes selv at være ansvarstagende, og til gengæld er vores ansvar ubegrænset," forklarer Niels Åkerstrøm Andersen.

Hans egen forsknings fokus er forholdet mellem arbejdsplads og medarbejder, mens Hanne Knudsen forsker i forholdet mellem skole og hjem.

Det har slået de to, hvor mange paralleller der er mellem de to verdener. Begge steder er man ikke længere konkret ansvarlig, men har derimod ansvar for at tage ansvar. Det samme gør sig gældende, når politikere forsøger at få borgerne til at gøre deres pligt lidt mere og kræve deres ret lidt mindre.

Årsagen til det nye hyperansvar er ifølge Niels Åkerstrøm Andersen, at både arbejdslivet, skolelivet og livet som helhed er blevet så komplekst, at man er nødt til at stole på det enkelte individs egen evne til at tage ansvar på en meningsfuld måde. Men denne udvikling har skyggesider.

"Mennesker føler sig mere forpligtede end nogensinde og på en lang række felter samtidig. Alt dette hyperansvar kan komme til at ligge som en byrde på den enkelte.

Vi bliver forpligtet ud over vores evne, og det eneste ansvarlige at gøre er så at smide

ansvaret fra sig på nogle områder for at kunne løfte det på andre. Men risikoen ved hyperansvaret er enten, at den enkelte går ned med stress, at alle kaster ansvaret videre til andre, eller at det bliver vigtigere at hykle om, hvor ansvarlig man er, men uden reelt at tage ansvar," siger Niels Åkerstrøm Andersen.

I den undersøgelse om ret og pligt, som analyseinstituttet YouGov har gennemført for Kristeligt Dagblad, svarer kun 27 procent af danskerne, at de føler pligt til at involvere sig i lokalområdet. Mere end dobbelt så mange, 59 procent, føler pligt til at involvere sig i godt kollegaskab på arbejdet.

Ifølge Hans Skifter Andersen, seniorforsker ved Dansk Byggeforskningsinstitut, afspejler dette, at mange er tilflyttere til store byer, som ikke føler det store tilhørsforhold.

Derfor er ansvaret over for naboen typisk et af de mange ansvar, som de hyperansvarlige vælger fra: " Det afhænger meget af både geografio og alder, hvordan man forholder sig til nærområdet.

I de små byer kan der være en stærk forpligtelse over for lokalsamfundet. Desuden er der nogle, der vælger at flytte i bofællesskaber, enten når de får små børn, eller når de bliver ældre. Men mens de unge familier træffer det valg for at tilvælge det sociale liv med naboerne, viser undersøgelser, at ældre især vælger bofællesskab for at få øget tryghed."

mikkelsen@k.dk

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingsystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.